

EDUSKUNNAN VASTAUS 328/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 81/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 33/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään Euroopan poliisiviraston (*Europol*) perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen (2009/371/YOS), jäljempänä *Europol-päätös*, eräiden säännösten täytäntöönpanosta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *Europolilla* Europol-päätöksellä perustettua Euroopan poliisivirastoa;
- 2) *toimivaltaisilla Europol-viranomaisilla* poliisia, rajavartiolaitosta sekä tullilaitosta;

- 3) *Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmillä* Europol-päätöksen 10 ja 11 artiklassa tarkoitettuja tietojärjestelmiä sekä 14 artiklassa tarkoitettuja analyysitietokantoja.

3 §

Kansallinen yksikkö

Europol-päätöksen 8 artiklassa tarkoitettu kansallinen yksikkö Suomessa on keskusrikospoliisi.

Europol-päätöksen 7 artiklassa tarkoitettuihin rikostutkinnan aloittamista, suorittamista tai yhteensovittamista koskeviin Europolin pyyntöihin annettavat vastaukset on välitettävä Europolin kansallisen yksikön kautta.

4 §

Kansallinen valvontaviranomainen

Europol-päätöksen 33 artiklassa tarkoitettu kansallinen valvontaviranomainen on Suomessa tietosuojavaltuutettu.

5 §

Toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin väliset yhteydet

Toimivaltaisille Europol-viranomaisille salitaan suorat yhteydet Europolin kanssa Europol-päätöksen 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Näillä viranomaisilla on Europol-päätöksen 13 artiklan 6 kohdan mukainen oikeus tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmästä. Suorien yhteyksien käyttöehdoista päättää Suomessa Poliisihallitus Europolin kansallisen yksikön esityksestä.

6 §

Tietojen luovuttaminen Europolille

Toimivaltaiset Europol-viranomaiset saavat luovuttaa salassapitosäännösten estämättä henkilörekisteriensä sisältämiä tietoja Europolille ja Europolin kansallisille yksiköille sekä Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmiin tallettaviksi Europolin toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi. Toimivaltaisten Europol-viranomaisten on oma-aloitteisesti luovutettava Europolille tietoja, joita Europol tarvitsee tehtäviensä toteuttamiseksi. Tiedot on luovutettava Europolin kansallisen yksikön välityksellä tai suoraan noudattaen, mitä tämän lain 5 §:n nojalla on päätetty. Europolin kansallinen yksikkö saa välittää tiedot myös teknisen käytöyhteyden avulla tai tietojoukkona.

Europolin pääsystä Europol-päätöksen 21 artiklassa tarkoitettuihin muiden kansallisten tietojärjestelmien tietoihin päättää Europolin kansallisen yksikön esityksestä rekisterinpitäjä.

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisi-

toimessa annetussa laissa (761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), tullilaissa (1466/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

7 §

Oikeus saada tietoja Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmistä

Toimivaltaisten Europol-viranomaisten oikeudesta saada tietoja Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmistä säädetään Europol-päätöksen 13—15 artiklassa. Tietojen käyttämisestä säädetään Europol-päätöksen 19 artiklassa. Tiedot Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmistä on hankittava Europolin kansallisen yksikön välityksellä, lukuun ottamatta Europol-päätöksen 13 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua viitetietoa.

8 §

Tietojen poistaminen Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmistä

Tietojen poistamisesta Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmistä säädetään Europol-päätöksen 12, 13, 20 ja 31 artiklassa.

Jos toimivaltaisten Europol-viranomaisten tietojärjestelmistä poistetaan Europolille luovutettuja henkilötietoja, tietojen poistamisesta on ilmoitettava viipymättä Europolin kansalliselle yksikölle. Europolin kansallisen yksikön on viipymättä poistettava tiedot Europol-päätöksen 11 artiklassa tarkoitettua tietojärjestelmästä tai, jos tiedot on talletettu muihin Europolin tietojenkäsittelyjärjestelmiin, viipymättä ilmoitettava tietojen poistamisesta Europolille.

9 §

Tiedonvälityksen kirjaaminen

Europolin kansallisen yksikön on kirjattava tietojenkäsittelyn lainmukaisuuden varmentamista, omaehtoista valvontaa sekä asianmukaisen tietojen eheyden ja tietoturvallisuuden varmistamista varten Europolille toimitet-

tujen henkilötietojen luovutus ja sen perusteet. Sama koskee toimivaltaista Europol-viranomaista sen luovuttaessa suoraan tietoja Europolille. Luovutusta ei tarvitse erikseen kirjata siltä osin kuin sitä koskevat tiedot ovat saatavissa muusta järjestelmästä tai rekisteristä.

10 §

Europolin käsittelemiä tietoja koskeva tarkastusoikeus

Jokaisella on Europol-päätöksen 30 artiklassa säädettyin edellytyksin oikeus kohtuullisin väliajoin saada tietoja siitä, käsitteleeö Europol häntä koskevia henkilötietoja, sekä saada nämä tiedot itselleen ymmärrettävässä muodossa tai tarkastuttaa ne. Tätä tarkoittava pyyntö on esitettävä poliisilaitokselle, joka saattaa asian viipymättä Europolin käsiteltäväksi Europolin kansallisen yksikön kautta. Poliisilaitoksen on ilmoitettava pyynnön tehneelle, että Europolin vastaus toimitetaan hänelle Europolin kansallisen yksikön kautta.

Jokaisella on lisäksi oikeus pyytää Europolin yhteistä valvontaviranomaista varmistamaan, että häntä koskevien henkilötietojen kerääminen, tallettaminen, käsittely ja käyttö Europolissa tapahtuu lainmukaisesti ja oikein. Tätä tarkoittava pyyntö on esitettävä poliisilaitokselle tai tietosuojavaltuutetulle, joka saattaa asian viipymättä Europolin yhteisen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tarkastuspyyntö ja 2 momentissa tarkoitettu poliisilaitokselle esitettävä varmistuspyyntö on esitettävä henkilökohtaisesti poliisilaitokselle ja samalla pyynnön esittäjän on todistettava henkilöllisyytensä.

Europol-päätöksen 31 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta oikaista tai saada poistettua tietoja Europolin tietojärjestelmistä. Europol-päätöksen 32 artiklassa säädetään muutoksenhausta Europolin tarkastus-, oikaisu- tai poistamispyyntöön antamaan vastaukseen.

Jokaisella on oikeus pyytää tietosuojavaltuutettua varmistamaan, että Europolin kansallisen yksikön häntä koskevien tietojen tallettaminen

Europolin tietojärjestelmään, muu välittäminen Europolille sekä tietojen käyttö tapahtuu lainmukaisesti ja siten, ettei yksilön oikeuksia loukata. Tätä tarkoitusta varten tietosuojavaltuutetulla on oikeus päästä Europolin kansallisen yksikön tiloissa Europolin tietojärjestelmään sekä Europolin kansallisen yksikön kirjaamiin tiedonvälitystä koskeviin tietoihin.

11 §

Europolin henkilöstön osallistuminen yhteisiin tutkintaryhmiin

Europolin henkilöstön osallistumisesta yhteisiin tutkintaryhmiin ja korvausvastuusta säädetään Europol-päätöksen 6 ja 54 artiklassa sekä yhteisistä tutkintaryhmistä annetussa laissa (1313/2002).

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2011.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait:

1) Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä siihen liittyvän Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä annettu laki (692/1998);

2) Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen 2 artiklan ja liitteen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan sekä Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen ja Europolin, sen elinten jäsenten sekä Europolin apulaisjohtajien ja työntekijöiden erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (835/2004);

3) Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn

pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu laki (1160/2004).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

tullilain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tullilain (1466/1994) 26 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 690/2009, seuraavasti:

26 §

Valvontatietorekisterin ja 22 §:n 2 momentin nojalla perustetun analyysirekisterin tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain poliisille ja rajavartiolaitokselle rikosten ehkäisyä ja tutkintaa varten. Näitä tietoja samoin kuin 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa luovuttaa keskusrikospoliisille myös luovutettavaksi edelleen Euroo-

pan poliisiviraston (Europol) perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen (2009/371/YOS) mukaisesti Euroopan poliisivirastolle ja Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaan talletettavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2011